

Maantien 642 (Äänekoskentie) liittymäjärjestelyt välillä Paatela-Rotkola, tiesuunnitelma / Lausunnon antaminen

KH 06.10.2025 § 256
968/10.03.01.02/2022

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää Äänekosken kaupungilta lausuntoa asiakohdassa mainitusta tiesuunnitelmasta. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, että on saanut kolme (3) muistutusta koskien otsikon mukaista suunnitelmaa. Lausuntoon tulee sisällyttää perustellut vastineet tiesuunnitelmasta tehtyihin muistutuksiin. Lausunto liitteineen tulee toimittaa 13.10.2025 mennessä osoitteeseen kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi. ELY-keskuksen asianumero lausunnot on KESELY/2463/2023.

Tiesuunnitelma maantien 642 liittymäjärjestelyt välillä Paatela-Rotkola on laadittu maantien 642 (Äänekoskentie) rautatiesillan itäpuolelta reilun 1200 metrin matkalta Suolahden suuntaan Kuhnamonkadun risteysalueen väistötila mukaan lukien. Samaan suunnitelmaan liittyy korvaavana yhteytenä Sulkutien kunnostus välillä Kuhnamonkatu ja Valliharjuntie. Tavoitteena on ollut ratkaista tehdasalueelle tulevan uuden liittymän järjestelyt ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

Lausunnolla olevan tiesuunnitelmahankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 1 578 000 €. Kustannusarvion ja kustannusjakoesityksen perusteella kaupungin maksettavaksi tulisi 1 305 000 €.

Tiesuunnitelmaehdotus on ollut Keski-Suomen ELY-keskuksen toimesta yleisesti nähtävillä 13.8.-12.9.2025 välisen ajan. Nähtävilläolajan kuluessa ELY-keskukselle toimitettiin kolme muistutusta koskien laadittua tiesuunnitelmaa. ELY-keskus pyytää kaupunkia toteamaan saatujen muistutusten määrän ja antamaan lausunnossaan perustellun vastineen saatuihin muistutuksiin.

ELY-keskus pyytää kaupunkia tarkistamaan suunnitelma-aineistossa olevat kaavaotteet ja -määräykset sekä oikaisemaan mahdolliset virheet tai puuttuvat ajantasaiset kaavaotteet ja -määräykset. ELY-keskus pyytää kaupunkia lausuntoa antaessaan ilmoittamaan tai ottamaan kantaa lausunnossaan seuraaviin asioihin:

- 1) Onko kaupunki ilmoittanut verkkosivuillaan suunnittelun aloittamisesta, vuorovaikutuksen kutsusta ja suunnitelman nähtävillä asettamisesta?
- 2) Onko tiesuunnitelmassa otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella?
- 3) Mitkä oikeusvaikutteiset yleis-, asema- ja ranta-asemakaavat ovat suunnitelman alueella lausuntopyynnön ajankohtana voimassa tai hyväksytyt? Ovatko kaavat yhdenmukaiset

suunnitelman kanssa? Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtäville asetettavassa suunnitelmassa kuvatusa, pyydetään kaupunkia yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.

- 4) Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin asemakaavaa, jos poikkeaminen on vaikutuksiltaan vähäinen ja kaupunki sekä kiinteistönomistaja sitä puoltavat. Puoltaako kaupunki tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa? Sitoutuuko kaupunki muuttamaan asemakaavan tiesuunnitelman mukaiseksi ennen maantien rakentamista?
- 5) Laatiiko kaupunki tiesuunnitelman ratkaisuihin ja toteuttamiseen liittyvät omat suunnitelmansa sekä vastaako kaupunki suunnitelmien käsittelyprosessista hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa?
- 6) Y1J sijaitsee suunnitellun tiealueen ulkopuolella ja palvelee maankäytön liikennettä, joten ELY-keskus ei vastaa väylän hoidosta tai kunnossapidosta. Sitoutuuko kaupunki siihen, että kaupungin tulee ennen tiesuunnitelman toimittamista hyväksymiskäsittelyyn sopia Y1J sijoittamisesta, rakentamisesta, hoidosta ja kunnossapidosta maanomistajan kanssa ja varmistaa sopimalla, että väylän rakentaminen suunnitelman mukaisesti on mahdollista? Sitoutuuko kaupunki korvaamaan Y1J osalta maanomistajalle aiheutuvan haitan?
- 7) Sitoutuuko kaupunki siihen, että kaupunki toimii hankkeen urakasopimuksen mukaisena rakennuttajana ja vastaa rakentamis- ja kunnossapitokustannuksista tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa esitetyllä tavalla?
- 8) Onko kaupunki valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin?
- 9) Suostuuko kaupunki vastaamaan valaistuksen kunnossapidosta/käyttökustannuksista, kuten tähänkin asti sen jälkeen, kun maantie 642 on rakentamis- tai parantamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen?

Tiivistelmä muistutuksesta 1: 16.4.2024 Areena Pankkarilla
pidetyssä vuorovaikutustilaisuudessa luvattiin säilyttää tieliittymä tie y11 Sulkutielle. Kokouksessa olivat mukana mm. kaavoittaja Marjoniemi, projektipäällikkö Karppinen ja projektipäällikkö Terävä. Jos liittymä suljetaan, liikennetietarit kasvavat, kun hidas maatalousliikenne kiertää kanavankautta monta kertaa päivässä. Liikenne konehallille (Sulkutie) katkeaa, kun koneet eivät mahdu jyrkässä risteyksessä kääntymään, jo tulo kanavan kautta. Ratsastustallilla käyntejä tilalta n. 5 kertaa/pv. Hevoslaitumet tilan puolella, lisää kesäisin vaaratilanteiden mahdollisuutta, jos hevoset kierrätetään kanavan kautta ja ison tien vierustaa, eikä suoraan ison

tien yli. Hankaloittaa pellolle menoa esim. puimurilla tai lantakärryllä. Katselmus olisi tarpeellinen maatalan ja tallin ajojärjestelyistä.

Tiivistelmä muistutuksesta 2: Perikuntana emme hyväksy tilamme liittymän sulkemista/poistoa. Kiinteistöllemme kulku tulee säilyttää nykyisellä kohtaa oman liittymän kautta, tehtävästä väistötilasta huolimatta. Kiinteistö on lähinnä vapaa-ajankäytössä, liikenne kiinteistölle on vähäistä ja vain kesäisin. Ympäriällä olevat maat on lohkottu tilasta mm. Suolahden kaupungin kanssa tehtyjen maakauppojen yhteydessä kiinteistölle on luvattu pysyvästi oma liittymä. Tilan peltöjen hoitamiseksi on tarve ajaa isoilla maatalouskoneilla, joita esitetyn uuden tien pohja ei kestä. Uusi suunniteltu yksityistie aiheuttaisi tarpeettomia kustannuksia ja mahdollisia erimielisyyksiä naapurustossa, joita on jo aiemmin ilmennyt. Yksityistiealue rajoittaa tarpeettomasti tonttien maankäyttöä. Turvallisuusasioihin huomiona, nykyisestä liittymästä on parempi näkyvyys Suolahden suuntaan kuin uuden liittymän kohdalla. Liittymän kohdalla ei ole tapahtunut liikenneonnettomuuksia. Tarpeen vaatiessa liittymäalueen nopeusrajoitus on laskettavissa alemmaksi esim. 50 km/h. Oman liittymän poisto laskee kiinteistön arvoa. Suunnitelmaa tulee muuttaa siten, että kulku kiinteistöllemme säilyy oman liittymän kautta.

Tiivistelmä 11 henkilön allekirjoittamasta muistutuksesta 3: Suunnitelmassa ehdotettu Valliharjuntien liittymän sulkeminen ja alueen asukkaiden kulkeminen Kuhnamontien kautta, on todella huono. Sulkutie on vain 5 m leveä, joten kahden auton kohtaaminen on hankalaa, talvella jopa mahdotonta. Sulkutie on sorapintainen, joten sen kunnossapito on kallista. Valliharjuntien on asfaltoitu, 8 m leveä ja hyvä kuntoinen, ei liittymiä. Sulkutiellä on useita liittymiä. Monissa on huono näkyvyys, joten vaaranpaikkoja on useita. Sulkutien ja Kuhnamontien risteys on hankala neliristeys. Sulkutien varrella sijaitsee ratsastustalli, johon on paljon liikennettä. Tiellä liikkuu paljon kuntoilijoita, koiran ulkoiluttajia sekä ratsastustallin tienoolla lapsia ja ratsukoita. Kulkuyhteys Sulkutien kautta lisäisi matkaa Äänekoskelle noin 1,5 km eli yli 30 %. Asukkaiden asiointi- ja työmatkat suuntautuvat lähes yksinomaan Äänekosken suuntaan. Lisämatkaa kertyisi yli 1000 km vuodessa, jos Äänekoskella asioidaan kerran päivässä. Tämä lisäisi asukkaiden matkakustannuksia sekä liikenteen päästöjä. Suunnitelmassa on ehdotettu Sulkutien pinnan uusimista sekä tien kuivatusta. Pinta uusittiin noin 10 vuotta sitten 50-70 cm murskekerroksella. Oudompi ehdotus on tien kuivatus. Koska tien ojitus on kunnossa, kuivatuksella tarkoitetaan luultavasti ratsastustallin kohdalla tien itäpuolella olevaa pientä kosteikkoa, jonka pinta on Keitelelen pinnan kanssa samalla tasolla. Ei ole järkeä sulkea Valliharjuntien liittymää ja ohjata asukkaiden kulkemista pitemmälle, vaarallisemmalle, hankalammalle sekä kalliimmaksi tulevalle reitille.

Järkevin ja ylivoimaisesti halvin ratkaisu olisi säilyttää Valliharjuntien liittymä ja katkaista Sulkutie moottoriajoneuvoliikenteeltä talon numero 88 eteläpuolelta. Valliharjuntien liittymä Äänekoskentielle on tilava ja samassa tasossa Äänekoskentien kanssa. Näkyvyys Äänekosken suuntaan kasvaa rautatiesillalle saakka, kun kevyen

liikenteen väylä Äänekoskentien länsipuolelle rakennetaan Onkelantielle saakka. Suolahden suuntaan näkyvyys kasvaa kanavan sillalle saakka, kun näkyvyyttä kesäaikana rajoittavat koivut Äänekoskentien penkasta poistetaan.

Jos Valliharjuntien liittymä on suljettava, on asukkaille järjestettävä kulkuyhteys rakentamalla Valliharjuntien ja Onkelantien välinen kevyen liikenteen väylä sellaiseksi, että asukkaat voivat kulkea myös autolla sitä pitkin Onkelantien liittymään ja edelleen Äänekoskentielle. Lisäksi Sulkutie katkaistaan moottoriajoneuvoliikenteeltä talon numero 88 eteläpuolelta. Tämäkään vaihtoehto ei olisi kallis, koska siinä riittää kevyen liikenteen väylän rakentaminen sen verran leveämmäksi, että asukkaiden vähäinen autoliikenne voi kulkea Äänekoskentielle tätä kautta.

Kaavoituspäällikkö on valmistellut tiesuunnitelmaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

- 1) Kaupunki on ilmoittanut vuorovaikutustilaisuudesta ja suunnitelmien nähtävillä olosta ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti.
- 2) Kaupunki katsoo, että nähtäville asetetussa tiesuunnitelmassa ei kaikilta osin ole otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista Äänekosken kaupungin alueella. Tiesuunnitelman mukainen Henttalanmäen liittymä ei sijaitse Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisten hyvän saavutettavuuden kautta kulkevien valtateiden 9, 13, 18, 23 ja 24 yhteytenä. Valtatien 4 suuntaan ei Henttalanmäen liittymän alueelta tule kulkemaan merkittävässä määrin raskasta liikennettä, vaan raskas liikenne painottuu valtamäärin Suolahden kautta kantatielle 69. Vaikka maantie 642 toimii erikoiskuljetusten täydentävänä reittinä ja valtatie 4 varareittinä, on sillä kuitenkin ennestään rajoituksia mm. suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä rautatiesillan alituskorkeus (5,05 m), joka ei vastaa erikoiskuljetusreitin tavoitekorkeutta. Nopeusrajoituksen alentamisella 50 km/h ei nähdä olevan haitallista vaikutusta Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksiin hyvään saavutettavuuteen valtateille 4, 9, 13, 18, 23 ja 24. Nopeusrajoituksen alentaminen parantaisi huomattavasti liikenneturvallisuutta alueella, sillä nykyisellään tien geometria ei täytä kaikilta elementeiltään 70 km/h nopeusrajoituksen ohjearvoja. Liikenneturvallisuus olisi parannettavissa alentamalla nopeusrajoitusta 50 km/h noin 300 metrin matkalla. Suunnittelualueen pituus on n. 1200 m, josta noin 900 m jäisi edelleen nopeudelle 70 km/h.
- 3) Keski-Suomen maakuntakaavan osalta suunnitelmaselostuksessa on esitetty maakuntakaava 2040,

mutta maakuntavaltuuston 1.12.2017 hyväksymästä ja voimassa olevasta maakuntakaavasta ei ole mainintoja. Suunnitelmaselostusta olisi hyvä täydentää voimassa olevan Keski-Suomen maakuntakaavan merkintöjen osalta, joista suunnittelualueita koskee merkinnät; *bitalouteen tukeutuva alue, seututie (st), kulttuuriympäristön vetovoima-alue* (ruskea vinorasteri) ja *seutukeskus* (ruskea ympyrä). Asemakaavatilanteen osalta suunnitelmaselostuksessa on kuvattu voimassa olevat asemakaavat oikein. Tiesuunnitelman laadinnan rinnalla on valmistelussa ollut kaavahanke, *Henttalanmäen asemakaavan osittainen kumoaminen*, joka on tavoitteena hyväksyä 6.10.2025 pidettävässä kaupunginhallituksen kokouksessa. Siltä osin asemakaavatilanne tulee olemaan yhdenmukainen tiesuunnitelman kanssa. Hyväksytty kaavakartta lisätään tiesuunnitelma-aineistoon.

- 4) Kaupunki ei puolla tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin asemakaavaa poikkeamismenettelyllä. Kaupunki on muuttanut voimassa olevaa asemakaavatilannetta vastaamaan lausunnolla ollutta tiesuunnitelmaa.
- 5) Tiesuunnitelman alueelle sijoittuu kaupungin katuverkkoa Sulkutien alkuosaan tunnuksella K1 ja siihen liittymät T2 ja T3. Kaupunki hoitaa oman, katuihin liittyvän prosessinsa.
- 6) Kaupunki tuo tässä lausunnossa esille seikkoja, joilla voi olla vaikutuksia Y1J tarpeellisuudesta. Kaupunki ei tässä vaiheessa ota kantaa asiaan.
- 7) Kaupunki ei sitoudu toimimaan rakennuttajana eikä tilaajana. Kaupunki ei sitoudu tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa esitettyjen kustannusten hoitamiseen esitetyllä tavalla. Kustannusjakoehdotusta tulee vielä tarkentaa ja käydä neuvottelut kustannusten tasapuolisemmasta jakamisesta. Kustannusjakoesityksessä on esimerkiksi Äänekoskentien varren kevyen liikenteen väylän kunnostaminen edellytetty kaupungin kustannettavaksi, vaikka ELY-keskuksen suunnitteluperusteissa todetaan: "*Maantiehen kuuluvalla jalankulku- ja pyöräilyväylällä on rakenteellisia ongelmia ja päällysteen kunto on paikoitellen huono.*" Lisäksi maantien 642 suuntainen jalankulun ja pyöräilyn väylä on merkitty Jyväskylän seudun MAL kehityskuvatyön raportissa pyöräilyn aluereittinä ja väylä kuuluu myös valtakunnalliseen pyöräliikenneverkkoon. Kaupunki katsoo, että kaikki tälle jalankulkuväylälle tehtävät toimenpiteet kuuluvat ELY-keskuksen kustannettavaksi. Väylävirasto ja Keski-Suomen ELY-keskus ovat määritelleet liittymien vähentämisen laatimissaan suunnitteluperusteissa. Suunnitelman alueella ei täyty yhtäläinen toimintatapa purettaviksi esitettyjen liittymien korvaavien yhteyksien rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Väistötilan toteuttamista koskien kaikki siihen liittyvät kustannukset on esitetty kaupungin kustannettavaksi, vaikka sen rakentaminen vastaa valtakunnallista tavoitetta parantaa tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuutta ja matka-aikaa.

- 8) Aikaisempien vastaavien käytäntöjen mukaisesti kaupunki luovuttaa omistamansa maa-alueet maantien tekemiseen korvauksetta.
- 9) Kyllä.

Tiesuunnitelmasta on Keski-Suomen ELY-keskukselle toimitettu kolme (3) muistutusta. Lausuntoon sisällytetään seuraavat vastineet:

Vastine muistutukseen 1: LK5 liittymä poistuu tiesuunnitelman mukaisesti, mutta paikalle toteutetaan maatilaa palveleva liittymä ML1, jonka kautta hidas maatilaliikenne voi edelleen kulkea. Liittymän LK5 poistamisella estyy muun, tarpeettoman ajoneuvoliikenteen ohjautuminen peltotielle. Muistutus ei aiheuta muutoksia tiesuunnitelmaan.

Vastine muistutukseen 2: Väylävirasto ja ELY-keskus ovat laatineet hankkeelle suunnitteluperusteet 15.6.2023. Suunnitteluperusteissa on määritelty liittymämäärän vähentäminen edellytyksenä uuden Henttalanmäen liittymän toteuttamiselle. Suunnitteluperusteissa on määritelty mitoitusnopeudeksi 70 km/h. Tiesuunnitelman aikaisemmassa vaiheessa saadun palautteen perusteella on tiesuunnitelmaan sisällytetty väistötila Kuhnamonkadun ja Äänekoskentien risteykseen mahdollistamaan Äänekosken suuntaan ajettaessa vasemmalle kääntyvän liikenteen ohittaminen nopeudella 70 km/h. Muistutuksessa todetun liittymän katkaisu perustuu liikenneturvallisuuden parantamiseen, sillä liittymää ei voida jättää väistötilan kohdalle. Muistutus ei aiheuta muutoksia tiesuunnitelmaan.

Vastine muistutukseen 3: Väylävirasto ja ELY-keskus ovat laatineet hankkeelle suunnitteluperusteet 15.6.2023. Suunnitteluperusteissa on määritelty liittymämäärän vähentäminen edellytyksenä uuden Henttalanmäen liittymän toteuttamiselle. Kaupungin tavoitteena on ollut suunnittelun eri vaiheissa Valliharjuntien liittymän säilyttäminen. 16.4.2024 pidetyssä vuorovaikutustilaisuudessa esiteltiin tiesuunnitelmaa, jossa kaupungin tavoitteiden mukaisesti Valliharjuntie esitettiin säilyvänä liittymänä. Nähtäville asetettuun tiesuunnitelmaan on kuitenkin Valliharjuntie esitetty poistuvana liittymänä. Muistutuksessa esitetty ehdotus Valliharjuntien ja Onkelantien välisen kevyen liikenteen väylän käyttämisestä ajoneuvoliikenteelle ei vastaa tavoitetta asuinalueen ja tehtaalle suuntautuvan raskaan liikenteen erottamisesta toisistaan. Kaupunki yhtyy muistutuksessa esitettyyn, että Valliharjuntien liittymä tulee säilyttää. Tiesuunnitelman alueelle on todettu vilkkaimpien liittymien olevan Kuhnamonkadun ja Onkelantien liittymät. Valliharjuntie pois lukien (LK6) tiesuunnitelmassa poistetaan liittymiä suunnitteluperusteiden mukaisesti yhteensä kahdeksan (LK1, LK2, LK3, LK4, LK5, LK7, LK8 ja LK9) ja

rakennetaan yksi korvaava liittymä Y4. Kaupungin näkemyksen mukaan suunnitteluperusteet liittymien poistamisesta täyttyvät, vaikka Valliharjuntien liittymä säilytetään. Tiesuunnitelmaa esitetään tältä osin muutettavaksi.

Valmistelija	Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 040 717 7479
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Tuononen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan kaavoituspäällikön valmisteleman lausunnon Keski-Suomen ELY-keskukselle tiesuunnitelmasta " <i>Maantien 642 (Äänekoskentie) liittymäjärjestelyt välillä Paatela-Rotkola</i> ".
Päätös	Hyväksyttiin.

- - - - -